

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ**

Кафедра педагогіки та психології, факультет № 3

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни **«Психологія перемовної діяльності та медіації в діяльності поліції»** вибіркового компонента освітньої програми другого рівня вищої освіти галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність 053 «Психологія»

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 3
Протокол від 29.08.2023 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін ХНУВС
Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри педагогіки та психології
(Протокол від 29.08.2023 № 13)

Розробники:

Професор кафедри педагогіки та психології факультету № 3 ХНУВС, доктор психологічних наук, професор – Мілорадова Н.Е.

Рецензенти:

1. Доцент кафедри педагогіки та психології управління соціальними системами ім. акад. І.А. Зязюна Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», кандидат психологічних наук, доцент – Богдан Ж.Б.
2. Доцент кафедри педагогіки та психології факультету № 3 ХНУВС, кандидат психологічних наук, доцент – Доценко В.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4 Загальна кількість годин – 120 Кількість тем – 8	<div> <div>(шифр галузі)</div> <div>(назва галузі знань)</div> </div> ; <div> <div>(код спеціальності)</div> <div>(назва спеціальності)</div> </div> ; <div>(назва СВО)</div>	Навчальний курс – 2 Семестр – 1 Види контролю: Залік
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання		
Лекції – 24; (години) Практичні заняття – 26; (години) Самостійна робота – 70; (години) Індивідуальні завдання: Реферати (тощо) – 1, семестр №1 (кількість; № семестру)		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про теоретичні та практичні основи вирішення конфліктів через застосування альтернативних способів їх розв'язання – перемовну діяльність та медіацію; оволодіння базовими психотехнологіями перемовного процесу та медіації.

Завдання:

- цілеспрямоване оволодіння слухачами теоретичними знаннями з основ перемовної діяльності та медіації,
- формування вмінь і навичок застосування психотехнологій перемовного процесу та медіації.

Міждисциплінарні зв'язки: «Психологічне консультування в мультикультуральному суспільстві», «Конфліктологія», «Соціальні та політичні конфлікти», «Етнопсихологія».

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

Знати:

- структуру та об'єктивні складові конфлікту;
- загальні функції конфліктів та їх вплив на опонентів;
- умови виникнення суперечок та конфліктів;
- основні закономірності протікання конфліктів;
- динаміку конфлікту та основні його стадії;
- класифікацію та типологію конфліктів;
- шляхи попередження і розв'язання конфліктів;

- основи переговорних процесів;
- загальні положення про медіацію та посередництво;
- принципи та моделі медіації;
- типологію та функції медіаторів;
- технології медіації;
- компетентності медіатора та їх особливості;
- сучасні психотехнології перемовного процесу.

Вміти:

- характеризувати емоційний стан людини з точки зору можливих конфліктних дій;
- визначати предмет та об'єкт конфлікту;
- визначати учасників конфлікту;
- класифікувати конфлікт;
- аналізувати динаміку протікання конфліктів;
- розв'язувати та попереджати конфлікти, пов'язані із професійною діяльністю в поліції;
- визначати конфліктні та агресивні стани особистості;
- володіти методиками дослідження службових та особистих конфліктів,
- володіти методиками дослідження конфліктності людини та підрозділу;
- класифікувати методи управління конфліктами;
- прогнозувати подальші дії учасників конфлікту;
- прогнозувати та попереджати конфлікти;
- виокремлювати стадії перемовного процесу та медіації;
- використовувати сучасні психотехнології перемовного процесу;
- використовувати техніки психологічного впливу у професійному спілкуванні поліцейських.

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність		Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК-3	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
	ЗК-4	Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми
	ЗК-5	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
	ЗК-6	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
	ЗК-7	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
	ЗК-8	Здатність розробляти та управляти проектами.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	ЗК-9	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
	СК-3	Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.
	СК-4	Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.
	СК-6	Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.
	СК-7	Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності
	СК-8	Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
	СК-9	Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

3. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА № 1. «Конфлікт: загальна характеристика».

Функції та сигнали конфліктів. Причини та особистісні передумови виникнення конфліктів.. Основні фази та етапи виникнення і розвитку конфліктів. Конфліктогени. Типи конфліктогенів. Фактори виникнення та ескалації конфліктів. Структура конфліктів.

ТЕМА № 2. «Класифікація та типологія конфліктів».

Типологізація конфліктів у сучасній науці. Загальна класифікація конфліктів: політичні, соціальні, сімейні, міжетнічні конфлікти. Внутрішньо-особистісний конфлікт. Групові та міжгрупові конфлікти. Сутність та типологія групових конфліктів. Конфлікти у професійній діяльності працівників поліції.

ТЕМА № 3. «Динаміка конфлікту: основні стадії та їх особливості»

Конфліктна ситуація. Передконфліктна стадія конфлікту. Конфліктна стадія розвитку конфлікту. Ескалація конфлікту. Генералізація конфлікту. Передумови завершення конфлікту. Формами завершення конфлікту. Післяконфліктна стадія конфлікту.

ТЕМА №4. «Основи управління та вирішення конфліктів».

Теорія і практика управління конфліктом. Стратегії протидії і вирішення конфлікту. Тактики вирішення конфлікту. Алгоритм управління конфліктом. Технології вирішення і врегулювання конфліктів. Сутність та основні форми посередництва. Перемовний процес та його особливості. Моделі і стилі виходу з конфлікту. Базові основи консенсусу. Юридичні способи врегулювання конфліктів

ТЕМА №5. «Медіація як спосіб урегулювання конфліктів (спорів)»

Загальні положення про медіацію (посередництво) Історія розвитку інституту медіації. Поняття та природа медіації. Принципи медіації. Види медіації. Моделі медіації. Учасники медіації. Основні функції медіатора. Типологія посередників. Організація здійснення та загальна характеристика стадій медіації. Технологія медіації, її результативність та фактори впливу на неї. Етапи посередницької діяльності.

ТЕМА №6. «Медіатор як професія»

Медіатор як професія. Компетентності медіатора. Конфліктологічна компетентність медіатора. Комунікативна компетентність медіатора. Процедурна компетентність медіатора. Рефлексивна компетентність медіатора. Правова компетентність медіатора. Техніки медіатора та їх особливості.

ТЕМА № 7. «Перемовини як один із ненасильницьких способів превенції та припинення правопорушень».

Психологічний вплив у професійному спілкуванні поліцейських. Поняття «психотехнологія», «метод впливу», «психотехніка»: їх єдність та відмінність. Психотехнології у перемовному процесі Національної поліції України.

ТЕМА №8. «Зміст та особливості сучасних психотехнологій перемовного процесу».

Діагностичні психотехнології. Особливості «каналів» отримання інформації. Візуально-аналітичні, тестові, експериментально-орієнтовані

діагностичні психотехнології. Терапевтичні психотехнології. Психотехніки; слухання; роботи з поточними переживаннями; роботи із умовно-рефлекторними поведінковими моделями (патернами); роботи із структурами мови та структурами сприйняття мовлення; роботи із переконаннями, неперервними (автоматичними) думками, продуктами довільного мислення (потoku свідомості), що піддаються зовнішньому аналітичному самоосмисленню; роботи із безсвідомим; роботи із ціннісними орієнтаціями та смислоутворюючою складовою психіки; роботи із зміненими станами свідомості. Психотехнології нормативного впливу: інформування; роз'яснення; переконання; навіювання. Психотехніки аргументації. Маніпулятивні психотехнології. Спецтехнології. Психологічне узалежнення та психодеструкція. Технології: програмування психіки; зомбування; психодеструкції.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 1							
Тема № 1 «Конфлікт: загальна характеристика».	12	2		2		8	залік
Тема № 2 . «Класифікація та типологія конфліктів».	12	2		2		8	
Тема № 3_«Динаміка конфлікту: основні стадії та їх особливості»	12	2		2		8	
Тема № 4 «Основи управління та вирішення конфліктів».	14	2		4		8	
Тема № 5 «Медіація як спосіб урегулювання конфліктів (спорів)»	18	4		4		10	
Тема № 6 «Медіатор як професія»	12	2		2		8	
Тема № 7 «Перемовини як один із ненасильницьких способів превенції та припинення правопорушень».	18	4		4		10	
Тема № 8 «Зміст та особливості сучасних психотехнологій перемовного процесу».	22	6		6		10	
Всього за семестр № 1:	120	24		26		70	

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література:
Тема № 1 «Конфлікт: загальна характеристика»		
	1. Поняття конфлікт та його основні функції. 2. Розгляньте явні та латентні (приховані) функції конфлікту. 3. Визначити в чому полягають причини та передумови виникнення конфліктів. 4. Проаналізуйте конструктивні та деструктивні функції конфлікту. 5. Проаналізуйте основні фази та етапи виникнення і розвитку конфліктів. 6. Визначте особливості прояву конфліктогенів. 7. Розгляньте основні правила роботи з конфліктогенами. 8. Розглянути фактори виникнення та ескалації конфліктів. 9. Проаналізуйте структуру конфлікту.	Основна: 1-6 Додаткова: 1-7 Нормативно-правові акти: 1 Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1-5
Тема № 2 «Класифікація та типологія конфліктів»		
	1. Проаналізуйте основні підходи до класифікації конфліктів. 2. Проаналізуйте причини виникнення міжособистісних конфліктів. 3. Визначте особливості протікання міжособистісних конфліктів. 4. Проаналізуйте причини виникнення міжособистісних конфліктів. 5. Опишіть особливості протікання міжособистісних конфліктів. 6. Визначте причини виникнення міжгрупових конфліктів. 7. Опишіть механізми виникнення міжгрупових конфліктів. 8. Визначте особливості конфліктів у професійній діяльності працівників поліції.	Основна: 1-6 Додаткова: 1-7 Нормативно-правові акти: 1 Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1-5
Тема №3. «Динаміка конфлікту: основні стадії та їх особливості»		
	1. Проаналізуйте особливості динаміки конфліктів. 2. Проаналізуйте причини та види конфліктних ситуацій. 3. Визначте особливості протікання відкритого конфлікту. 4. Проаналізуйте особливості ескалації	Основна: 1-6 Додаткова: 1-7 Нормативно-правові акти: 1 Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1-5

	<p>конфліктів.</p> <p>5. Опишіть особливості завершення конфліктів.</p> <p>6. Визначте особливості післяконфліктного періоду.</p>	
Тема №4 «Основи управління та вирішення конфліктів»		
	<p>1. Розглянути теоретичні основи вирішення конфліктів.</p> <p>2. Проаналізуйте існуючі стратегії протидії і вирішення конфлікту.</p> <p>3. Визначте особливості різних тактик вирішення конфлікту.</p> <p>4. Проаналізуйте сутність та основні форми посередництва.</p> <p>5. Опишіть алгоритм управління конфліктом.</p> <p>6. Визначте що відноситься до базових основ консенсусу.</p> <p>7. Проаналізувати основні технології вирішення і врегулювання конфліктів.</p> <p>8. Проаналізуйте юридичні способи врегулювання конфліктів.</p>	<p>Основна:1-6</p> <p>Додаткова:1-7</p> <p>Нормативно-правові акти: 1</p> <p>Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1-5</p>
Тема № 5. «Медіація як спосіб урегулювання конфліктів (спорів)»		
	<p>1.Визначте загальні положення про медіацію (посередництво).</p> <p>2.Поняття та природа медіації.</p> <p>3. Опишіть принципи, види, учасники та моделі медіації.</p> <p>4. Розкрийте сутність основних функції медіатора.</p> <p>5. Опишіть в чому полягає організація здійснення та загальна характеристика стадій медіації.</p> <p>6. Розкрийте сутність стадій медіації.</p> <p>7. Охарактеризуйте технології і техніки медіації на різних етапах вирішення конфліктів та їх ефективність.</p>	<p>Основна:1-6</p> <p>Додаткова:1-7</p> <p>Нормативно-правові акти: 1</p> <p>Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1-5</p>
Тема № 6 «Медіатор як професія»		
	<p>1. Розглянути які існують компетентності медіатора.</p> <p>2. Проаналізуйте особливості конфліктологічної компетентності медіатора.</p> <p>3. Проаналізуйте особливості комунікативної компетентності медіатора.</p> <p>4. Проаналізуйте особливості процедурної компетентності медіатора.</p> <p>5. Проаналізуйте особливості рефлексивної компетентності медіатора.</p>	<p>Основна:1-6</p> <p>Додаткова:1-7</p> <p>Нормативно-правові акти: 1</p> <p>Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1-5</p>

	<p>6. Проаналізуйте особливості правової компетентності медіатора.</p> <p>7. Визначте основні техніки медіатора та розгляньте особливості їх застосування.</p>	
Тема № 7. «Перемовини як один із ненасильницьких способів превенції та припинення правопорушень».		
	<p>1. Психологічний вплив у професійному спілкуванні поліцейських.</p> <p>2. Проаналізуйте структуру психологічного впливу.</p> <p>3. Розкройте сутність понять «психотехнологія», «метод впливу», «психотехніка».</p> <p>4. Визначте в чому полягають їх відмінності та спільні риси..</p> <p>5. Опишіть психотехнології у перемовному процесі Національної поліції України.</p> <p>6. Характерні особливості перемовин із правопорушниками.</p> <p>7. Охарактеризуйте критерії для оцінювання перемовин.</p> <p>8. Визначте особливості перемовного процесу та медіації в умовах війни.</p>	<p>Основна:1-6 Додаткова:1-7 Нормативно-правові акти: 1 Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1-5</p>
Тема № 8. «Зміст та особливості сучасних психотехнологій перемовного процесу».		
	<p>1. Проаналізуйте особливості «каналів» отримання інформації: візуально-аналітичні, тестові, експериментально-орієнтовані діагностичні психотехнології.</p> <p>2. Розгляньте особливості терапевтичних психотехнологій.</p> <p>3. Охарактеризуйте психотехніки; слухання;</p> <p>4. Охарактеризуйте психотехніки роботи з поточними переживаннями;</p> <p>5. Охарактеризуйте психотехніки роботи із умовно-рефлекторними поведінковими моделями (патернами); роботи із структурами мови та структурами сприйняття мовлення;</p> <p>6. Охарактеризуйте психотехніки роботи із переконаннями, неперервними (автоматичними) думками, продуктами довільного мислення (поток свідомості), що піддаються зовнішньому аналітичному самоосмисленню; роботи із безсвідомим;</p> <p>7. Охарактеризуйте психотехніки роботи із</p>	<p>Основна:1-6 Додаткова:1-7 Нормативно-правові акти: 1 Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1-5</p>

		<p>ціннісними орієнтаціями та смислоутворюючою складовою психіки; роботи із зміненими станами свідомості.</p> <p>8. Охарактеризуйте психотехнології нормативного впливу: інформування; роз'яснення; переконання; навіювання.</p> <p>9. Охарактеризуйте психотехніки аргументації.</p> <p>10. Охарактеризуйте _____ маніпулятивні психотехнології.</p> <p>11. Охарактеризуйте спецтехнології.</p>	
--	--	--	--

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми рефератів

1. Осмислення явищ конфліктного характеру в працях Платона і Аристотеля.
2. Конфлікт як вияв соціального протиріччя.
3. Суперечність і конфлікт як атрибути соціальної реальності.
4. Місце й роль конфлікту у функціонуванні суспільства.
5. Стадії розгортання конфліктів.
6. Особливості розгортання конфліктів
7. Соціально-психологічна парадигма причин конфліктів.
8. Особливості групових конфліктів та конфліктів між групою та особою.
9. Міжособистісні конфлікти та їх властивості.
10. Внутрішньоособистісні конфлікти та їх особливості.
11. Основні принципи конфліктного протистояння.
12. Особливості конфліктів в діяльності поліції.
13. Умови, що необхідні для застосування консенсусу як методу вирішення конфліктів.
14. Переговорний процес як спосіб розв'язання конфліктів.
15. Психологія переговорного процесу.
16. Психологічні основи медіації.
17. Технологія медіації.
18. Основні принципи та правила медіації.
19. Конфліктологічна компетентність медіатора.
20. Психологічний вплив у професійному спілкуванні поліцейських.
21. Сучасні психотехнології перемовного процесу.

5.1.2. Теми курсових робіт

(не передбачено)

5.1.3. Теми наукових робіт

(не передбачено)

6. Методи навчання

- конспектування лекцій та самостійне опрацювання лекційного матеріалу за власним конспектом лекцій;
- підготовка до практичних занять;
- підготовка тематичних повідомлень;
- участь у групових дискусіях;
- мозковий штурм;
- практична робота з кейсами.

Самостійна робота за кожною темою передбачає вивчення:

- наукової літератури за темою.

Індивідуальна робота передбачає виконання наукових робіт у вигляді рефератів

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль (залік)

1. Поняття конфлікт. Функції та сигнали конфліктів. Причини та особистісні передумови виникнення конфліктів..
2. Основні фази та етапи виникнення і розвитку конфліктів.
3. Конфліктогени. Типи конфліктогенів.
4. Конфліктна ситуація. Фактори виникнення та ескалації конфліктів.
5. Структура конфліктів.
6. Типологізація конфліктів у сучасній науці. Загальна класифікація конфліктів.
7. Групові та міжгрупові конфлікти.
8. Конфлікти у професійній діяльності працівників поліції.
9. Конфліктна ситуація. Поняття та особливості виникнення.
10. Передконфліктна стадія конфлікту. Конфліктна стадія розвитку конфлікту.
11. Ескалація конфлікту. Генералізація конфлікту.
12. Передумови завершення конфлікту. Формами завершення конфлікту.
13. Післяконфліктна стадія конфлікту.
14. Теорія і практика управління конфліктом. Стратегії протидії і вирішення конфлікту.
15. Тактики вирішення конфлікту. Алгоритм управління конфліктом.
16. Технології вирішення і врегулювання конфліктів.
17. Сутність та основні форми посередництва. Перемовний процес та його особливості.
18. Моделі і стилі виходу з конфлікту. Базові основи консенсусу.
19. Поняття та природа медіації. Принципи медіації. Види медіації.
20. Моделі медіації. Учасники медіації.
21. Основні функції медіатора. Типологія посередників.
22. Технологія медіації, її результативність та фактори впливу на неї

23. Етапи посередницької діяльності.
24. Медіатор як професія. Компетентності медіатора.
25. Конфліктологічна компетентність медіатора.
26. Комунікативна компетентність медіатора.
27. Процедурна компетентність медіатора.
28. Рефлексивна компетентність медіатора.
29. Правова компетентність медіатора.
30. Техніки медіатора та їх особливості.
31. Психологічний вплив у професійному спілкуванні поліцейських.
32. Поняття «психотехнологія», «метод впливу», «психотехніка»: їх єдність та відмінність.
33. Психотехнології у перемовному процесі Національної поліції України.
34. Діагностичні психотехнології та їх особливості..
35. Особливості «каналів» отримання інформації.
36. Терапевтичні психотехнології та їх особливості.
37. Психотехнології нормативного впливу: інформування; роз'яснення; переконання; навіювання.
38. Психотехніки аргументації.
39. Маніпулятивні психотехнології.
40. Спецтехнології. Психологічне узалежнення та психодеструкція.
41. Технології програмування психіки;
42. Технології зомбування.
43. Технології психодеструкції.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи оцінювання результатів навчання включають в себе поточний та підсумковий контроль.

Засобами оцінювання результатів навчання можуть бути екзамени (комплексні екзамени); тести; наскрізні проєкти; командні проєкти; аналітичні звіти, реферати, есе; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо; інші види індивідуальних та групових завдань.

Поточний контроль. До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час практичних занять;
- якості виконання самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних та лабораторних занять і має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти (далі – здобувач) знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою

оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну роботу виставляються в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна робота (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у формі, передбаченій робочою програмою навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\begin{array}{l} \text{Загальна кількість} \\ \text{балів (перед} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} = \left(\begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{навчальних занять} \\ \text{за семестр} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{самостійної} \\ \text{роботи за семестр} \end{array} \right) / 2 \cdot 10$$

Підсумковий контроль. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. ***Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.*** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі, з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить **50**.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів,

отриманих здобувачем протягом семестру, та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} + \text{Кількість балів за підсумковим контролем}$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (екзамен, залік) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену чи заліку допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівники.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі екзамену чи заліку, то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \frac{\text{Підсумкові бали за поточний семестр} + \text{Підсумкові бали за попередній семестр}}{2}$$

Критерії оцінювання результатів навчання		
Види робіт	Кількість балів за один вид робіт	Критерії оцінювання
Робота на лекційному занятті	1	Всі лекції з даного курсу мають проблемно-дискусійний характер, отже максимальну оцінку за роботу на лекції отримують здобувачі, які постійно включені у дискусію.
	0,5	Мінімальну оцінку отримують здобувачі, які не беруть участі у дискусії, втім демонструють уважність і не відволікаються від ходу лекції на сторонні справи.
	0	Здобувач не отримує оцінку, якщо не проявляє активності на занятті або виконав завдання з порушенням вимог академічної доброчесності.
Робота на семінарському, практичному заняттях	3	Робота на семінарському, практичному заняттях оцінюється, виходячи з того, чи проводив здобувач <u>самостійну роботу</u> для підготовки до цього заняття (опрацювання наукових та інших інформаційних джерел для підготовки повідомлень, групових проєктів тощо), з урахуванням якості виконаної роботи. Максимальну кількість балів здобувач отримує, якщо вільно оперує інформацією з декількох наукових та/або інформаційних джерел за відповідною темою навчального курсу та якісно презентує свої наукові/інформаційні здобутки у вигляді повідомлення, бере активну участь у дискусіях на занятті, розгорнуто і обґрунтовано відповідає на поточні запитання викладача, бере активну участь у виконанні ситуативних завдань та розв'язанні кейсів.

	2	Здобувач отримує середню кількість балів, якщо оперує інформацією з декількох інформаційних джерел за відповідною темою, під час заняття проявляє високу активність, бере участь у дискусіях, розгорнуто і обґрунтовано відповідає на запитання, бере участь у виконанні ситуативних завдань, розв'язанні проблемних ситуацій.
	1	Здобувач отримує мінімальну кількість балів, якщо не проявляє високої активності під час заняття, втім демонструє уважність і не відволікався від ходу заняття на сторонні справи.
	0	Здобувач не отримує бали, якщо не проявляє активності на занятті, не бере участь у передбачуваних змістом цього заняття видах робіт або виконав завдання з порушенням вимог академічної доброчесності.
Індивідуальне завдання: Підготовка проєкту щодо психологічного супроводу осіб в кризових ситуаціях	5	<i>Індивідуальне завдання передбачає виконання здобувачем письмової роботи за обраною темою, яка має науковий характер і ґрунтується на аналізі інформації не менш ніж з трьох наукових джерел.</i> Максимальну кількість балів отримують здобувачі, які демонструють належний рівень знань і розуміння теми, знайомство із основними тенденціями, виявляють аналітичні здібності, здатність до самостійного, системного, логічного і послідовного мислення. Роботу оформлено відповідно до вимог.
	3-4	Індивідуальне завдання виконано частково та потребувало доопрацювання. Окремим частинам викладу бракує аналітичного характеру.
	1-2	Виконано частково, доопрацювання не було здійснене, терміни порушені. Роботі суттєво бракує систематичного аналізу й логічного та послідовного викладу. Робота містить фактографічні неточності та/або необґрунтовані судження.
	0	Завдання не виконано або виконано з порушенням вимог академічної доброчесності
Екзаменаційне тестування	1-50	Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

Вимоги до здобувачів стосовно засвоєння змісту навчальної дисципліни, а саме: кількість оцінок, яку він повинен отримати під час аудиторної роботи, самостійної роботи.

Робота під час навчальних занять	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше 4 позитивних оцінок	Підготувати реферат, підготувати конспект за темою самостійної роботи, виконати практичне завдання тощо	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
94-96			
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією-двома значними помилками.
80-84			
75 – 79			
70-74	Задовільно («зараховано»)	C	«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією-двома значними помилками.
65-69			
60-64			
40-59	Незадовільно («не зараховано»)	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не носять істотний характер, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконана, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
21-40			
1–20			
40-59	Незадовільно («не зараховано»)	E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана або якість виконання деяких з них оцінена числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки
21-40			
1–20			
40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, потрібні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконана, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
21-40			
1–20			
40-59	Незадовільно («не зараховано»)	F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не освоєний, потрібні практичні навички роботи несформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки
21-40			
1–20			

10. Рекомендована література (основна, додаткова), інформаційні та навчальні ресурси в Інтернеті

Основна література

1. Захаренко Л. М., Давидова О. В. Психотехнології ведення перемовин із правопорушниками : метод. рекомендації / за заг. ред. О. І. Мотляха. Київ : Освіта України, 2020. 69 с.
2. Комплект освітніх програм «Вирішення конфліктів мирним шляхом. Базові навички медіації» / В.Л. Андрєєнкова, К.Б. Левченко, Н.В. Лунченко, М.М. Матвійчук. К.: ТОВ «Агентство «Україна», 2018. 144 с.
3. Медіація у професійній діяльності юриста : підручник / авт. кол.: Т. Білик, Р. Гаврилюк, І. Городиський [та ін.] ; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. Одеса : Екологія, 2019. 456 с.
4. Мистецтво ведення переговорів: навчальний посібник/ Укладачі: А. Є. Адамович, О. М. Максимець, ТДАТУ. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2021. 264 с.
5. Петрінко В.С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360 с.
6. Створення системи служб порозуміння для впровадження медіації за принципом «рівний-рівному/рівна-рівній» та вирішення конфліктів мирним шляхом у закладах освіти. К.: ФОП Нічога С.О. 2018. 174 с.

Додаткова література

1. Давидова О. В. Проблема профайлінгу в переговорах з особами, які захопили заручників. Юридична психологія. 2017. № 1 (20). С. 111–121.
2. Давидова О. В. Сучасні психологічні технології в системі компетенцій майбутнього психолога. Актуальні питання психологічного забезпечення діяльності Національної поліції та закладів вищої освіти МВС України: мат-ли II наук.-практ. круглого столу (м. Київ, 24 квіт. 2020,). Київ : НАВС, 2020. С. 50–52
3. Крашеніннікова Т. В. Комунікативна компетенція працівника Національної поліції : навч. посібник. Дніпро: Адверта, 2017. 107 с.
4. Матієнко Т. В. Психологічні засади ведення переговорів поліцейськими в екстремальних умовах служби. Держава та регіони. Серія : Право. 2020. № 1 (67). Т. 2. С. 187–192.
5. Озерський І. В. Актуальні проблеми медіації в юрисдикційному процесі України : навч. посіб. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2020. 248 с.
6. Практикум із психології ненасильницького спілкування та фасилітації : навч. посібник. / В. В. Карпенко, Н. А. Карпенко. Львів : ЛьвДУВС, 2019. 107 с.
7. Професійно-психологічна підготовка працівників слідчих підрозділів : навч. посіб. / за заг. ред. І. В. Жданової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2014. 516 с.

Нормативно-правові акти:

1. Закон України «Про медіацію» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Гуменюк Л. Й. Соціальна конфліктологія: підручник / Л. Й. Гуменюк. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. 564 с.
<https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/445/1/%D0%93%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%8E%D0%BA%20%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%BB%D1%96%D0%BA%D1%82%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%202015.pdf>.
2. Гусев А. Світоглядні основи медіації в контексті українських реалій: огляд та перспективи засвоєння. <https://lib.iitta.gov.ua/720125/1/4---%D0%93%D1%83%D1%81%D1%94%D0%B2%20%D0%90.%D0%86.%20%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F.%20%D0%A1%D0%B2%D1%96%D1%82.%20%D0%BE%D1%81%D0%BD.%20%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%B0%D1%86.pdf>
3. Конфліктологія : навч. посіб. / Л. М. Герасіна, М. П. Требін, В. Д. Воднік та ін. Х. : Право, 2012. 128 с.
https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/POSIBNIKI_2012/Konfliktologiy_2012.pdf
4. Рахліс В. Фахова підготовка перемовників : термінологічний та концептуальний аспекти. Засоби навчальної та науково-дослідної роботи : зб-к наук. праць ХПУ ім. Каразіна. Харків : ХПУ ім. Каразіна, 2017. Вип. 48. С. 192 – 199. URL : https://zenodo.org/record/1319815#.X-rr7dIzY_4
5. Яхно Т. П., Куревіна І. О. Конфліктологія та теорія переговорів. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. 168 с.
<https://resource.odmu.edu.ua/chair/download/111775/dEYMGVyF2oQMwrEwf0OHСw/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%BB%D1%96%D0%BA%D1%82%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D1%82%D0%B0%20%D1%82%D0%B5%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%B2.pdf>